

Primeres referències de l'Esplai s'Estornell d'Inca (de 1982-83 a 1986-87)

Mercè Puig i Viñeta¹ i Joana Maria Coll Beltran²

1) Mestressa de casa. m.mercepuig@gmail.com

2) Mestra d'EGB. jmcoll74@gmail.com

Paraules clau: Esplai s'Estornell, monitors, consiliari, homenatges, colònies, diada.

Resum. *El 1981 a Inca, va néixer l'Esplai s'Estornell. L'objectiu principal de l'Esplai era l'educació i la formació integral del nin en el seu temps lliure, entenent per educació caminar amb l'infant i el jove, tot ajudant-lo a desenvolupar els seus valors. S'Estornell va assumir la responsabilitat de dur-ho a terme amb tres opcions:*

- L'opció social, promotora dels valors de les persones i del seu dret a la justícia.
- L'opció religiosa, com a camí d'alliberació i com a testimoni de vida.
- L'opció pedagògica, integral i activa.

Keywords: Esplai S'Estornell, Monitors, Council, Tributes, Colonies, Diada.

Abstract. *In 1981, Inca, was born, l'Esplai s'Estornell. The main objective of l'Esplai was the education and integral formation of the child in his spare time. Understanding education, walking with the child and the young person, helping him develop his values. S'Estornell assumed the responsibility of carrying out three options:*

- The social option, promoter of the values of people and their right to justice.
- The religious option, as a way of liberation and as a witness of life.
- The pedagogical, integral and active option.

1. INTRODUCCIÓ

*Només amb dubtes
t'aproparàs al ritme
de les certeses*

Sempre hem trobat en els mots fets poemes de Miquel Martí i Pol el punt de referència que ens ajuda a obrir el nostre propi camí a l'hora de manifestar-nos. Partint d'un pensament bonic, d'una reflexió acurada o d'una frase curta dita amb el cor, representa, en el nostre cas, la millor manera d'encetar-lo.

Aquest preciós haiku, extret del llibre *l'Abcedari*, la darrera publicació del mestre de Roda de Ter, ens ha recordat la quantitat de dubtes i d'incerteses que envoltaren els primers passos de l'Esplai s'Estornell abans de la seva definitiva configuració. Ens ha confirmat també que, gràcies a la lluita i als inesgotables ànims dels qui en formàrem part, aconseguírem finalment esvair-los del tot. El naixement de s'Estornell, doncs, va ser per a tots nosaltres un gran acte de FE.

Hi va haver una persona, però, que en contra de tot pronòstic (a Inca, ens digueren que res durava res) SÍ va creure en el nostre somni, des d'un principi. Algú que sense conèixer del projecte altra cosa més que allò que li havíem explicat, va apostar per la nostra feina. I ens va donar un valuós consell: "Deixau constància escrita de tot el que feis si no voleu que el vent s'ho endugui tot."

Fig. 1. Els germans Andreu i Iolanda Pericàs Navarro, i el seu cosí Jaume Andreu Navarro

Qui ens aconsellà tan sàviament fou l'estimadíssim pare Colom, el millor i més ferm valedor de l'Esplai. No cal dir que seguïrem al peu de la lletra l'advertència. El treball que ara teniu a les mans nés una prova evident.

Fou a mitjans de 1981, en el marc de la Diada de l'Esplai celebrada a Lluçmajor, quan Inca realitzà la primera aproximació amb els dirigents del GDEM (Grups d'Esplai de Mallorca), l'associació que aglutinava els llavors encara pocs grups federats d'església dedicats a l'educació dins el lleure, dels infants i dels adolescents. El seu màxim responsable, Ramon Serra Isern, s'alegrà que persones de la nostra ciutat s'interessassin per la institució, ja que fins llavors, i segons pròpies paraules, havia estat impossible d'establir-hi contacte. A partir d'aquell encontre s'iniciaren un seguit de reunions a fi de perfilar i donar forma als trets principals del grup que, un any més tard, el 1982, amb el nom de s'Estornell, s'instal·laria definitivament a la nostra vila.

L'objectiu principal de l'Esplai era i continua essent l'educació i la formació integral del nin en el seu temps lliure, entenent per educació caminar amb l'infant i el jove, tot ajudant-lo a desenvolupar els seus valors interiors. S'Estornell, com la resta de grups d'esplai federats al GDEM, va assumir el compromís i la responsabilitat de dur a terme les tres opcions fonamentals en què es basa la institució:

- L'opció social, promotora dels valors de les persones i del seu dret a la justícia, tenint en compte el seu entorn.
- L'opció religiosa, com a camí d'alliberació i com a testimoni de vida.
- L'opció pedagògica, integral, alliberadora i activa.

El 1981 a Inca, ciutat ben dotada quant a oferta educativa (set escoles de primària i dos instituts) i parroquial (catequesi d'infants, de primera comunió i de confirmació), hi mancava, això no obstant, una parcel·la importantíssima segons el nostre parer. Una àrea que no es tenia gaire en compte i que entrava de ple en l'evolució de l'al·lot dins l'espai mig perdut de l'oci; un temps en blanc ideal per canalitzar de manera positiva, tal com reflectien els objectius del GDEM, l'inesgotable cabal d'energia dels nostres nins i nines. Semblant conclusió ens va animar a fer la primera passa.

D'entrada, trobar col·laboradors que volguessin acompanyar-los en l'empresa no va resultar tan difícil com ens pensàvem, en el sentit que, una vegada exposats concepte i contingut, van ser diverses les persones que, per diferents motius, s'hi mostraren interessades. Algunes, per similitud d'idees; d'altres, els que ja duïen a sobre l'experiència dels campaments anuals de Sant Senén a la Victòria, perquè veïeren en la proposta la possibilitat que la tasca esporàdica d'estiu pogués tenir una posterior continuïtat; i uns tercers perquè en certa manera era comptar amb un grup més dins l'Església. Calia, doncs, que tots plegats ens preparàssim per desenvolupar les nostres capacitats en aquella direcció.

Fig. 2. Grup de monitors en el decurs de la segona festa de Nadal al Col·legi de La Salle d'Inca. Ells són: Cati Duran, Margarida Garí, Salvador Riera, Paula Dalià, Francisca Llabrés, Rosa Maria Mestre, Rafel Cerrillo, Rita Maroto, Maria Estrany, Francisca Planas, Pere Munar, Fermín Fernández, Marilén Janer, Manolo Garcia, Victòria Picó i Joan Jeroni Pol

Gràcies als bons oficis de Llorenç Sastre, vicari episcopal de la III Zona, i de la disponibilitat de sor Catalina Gomila (un àngel de dona) s'inicià a Santa Llúcia, l'oratori que corona el poble de Mancor de la Vall, el Curs de monitors 02, el primer que s'impartia fora de Palma, amb la finalitat de facilitar-hi l'accés de les persones interessades de la Part Forana. Foren 32 els matriculats d'Inca, dels quals, i després d'un intens allixonament, en sortiren els que serien, juntament amb els cinc responsables del Consell Coordinador, els pioners de l'associació. En

definitiva, els que posarien les bases que han aguantat fins avui la ferma estructura de l'Esplai s'Estornell.

Ara, amb la perspectiva que ofereixen aquesta quarantena d'anys fent feina, pensam que res del que succeeix és gratuït, ni que les coses passen per simple coincidència. Possiblement els qui parlàrem amb Ramon Serra a Lluçmajor, els qui assistiren al Curs de monitors i els qui durant anys treballaren l'estiu dels nostres infants mitjançant els campaments de Sant Senén estaven destinats a trobar-se en un punt convergent com a final d'una mateixa recerca. La mateixa dels quatre matrimonis Gual-Alomar, Chicote-Martín, Navarro-Izquierdo i Corró-Cabrer, que la nit de la presentació de s'Estornell (nit de les Verges) a la sala d'actes de Sant Vicenç de Paül (les Monges Blaves) donaren el seu suport incondicional a un grapat de gent procliu a tirar endavant aquella quimera, aportant com a única experiència les seves esperançades il·lusions.

El dia 20 d'octubre de 1982, als locals parroquials cedits per don Joan Lliteres, llavors rector de Santa Maria la Major, l'Esplai s'Estornell obria les portes i el cor a tota l'al·lotjada de 6 a 13 anys que volguessin entrar a formar-ne part. I, per a sorpresa nostra (el dia de matricular-se havia estat un autèntic fracàs), fou tan gran el nombre d'infants que ompliren aquella tarda les tres sales de l'antiga rectoria que resultaren del tot insuficients per encabir-los.

El desig, doncs, s'havia convertit en realitat. El primer Consell Coordinador, amb els sis responsables que el conformaren (Joana Maria Coll, Cati Ferrà, Fermín Fernández, Antònia Llobera, Josep Serra i Mercè Puig), després de redactar els Estatuts que regirien el centre i l'ideari que el complementaria, establí que el temps de feina de cara als infants seria de tres hores setmanals cada dissabte i moltíssimes més distribuïdes entre sortides de cap de setmana, excursions, reunions, trobades amb altres esplais, diades i mostres de la Cançó, que constituïren l'eix vertebrador de l'organització.

L'ànima, la hi posaren els sis membres del Consell Coordinador i l'entusiasme d'un equip de monitors disposats a compartir voluntàriament part del seu temps amb els més petits mitjançant activitats diverses, però, sobretot, amb

Fig. 3. El grup dels monitors que dugueren a terme les terceres colònies d'estiu de s'Estornell a l'alberg de la Victòria d'Alcúdia, acompanyats pel nou consiliari (a la dreta del lector i amb jersei vermell), el franciscà Joan Vidal

el clar propòsit de transmetre'ls aquells valors que els ajudarien a créixer, i més tard a realitzar-se com a persones.

Des de l'Esplai s'era perfectament conscient que tot projecte necessitava recórrer una llarga trajectòria per consolidar-se; però no tenien pressa ni els calia demostrar més que a ells mateixos l'aptesa per poder dur endavant de la millor manera possible la tasca empresa. Per aquest motiu procuraren

abastir-se de tots els elements que els poguessin ajudar a complementar-la, sobretot durant en els primers temps.

El contacte amb els pares dels nins i la seva implicació en diverses tasques, com la preparació de les colònies d'estiu o les diades, va derivar en una fluïda interrelació alhora que en un canvi substancial d'actituds com la del sentit del ridícul, tan present en el paper dels progenitors quan es tractava del que entenien per "fer-se respectar" (parlam d'abans, no d'ara mateix).

Arran de les trobades conjuntes en les quals es compartien jocs i rialles a dues bandes, aquest sentiment d'incomoditat va ser substituït per una complicitat igualadora que posava tothom al mateix nivell i propiciava un seguit de participacions que no feien més que enfortir l'entitat: comparses per a la Rua, corals nadalenques de pares i fills, demostracions gastronòmiques, actuacions musicals i teatrals, foren, entre moltes altres, les activitats que feren que s'Estornell esdevingués una gran família.

En acabar el curs 1986-1987, tres dels membres del Consell Coordinador Joana Maria Coll, Josep Serra i Mercè Puig digueren adéu a l'Esplai; Joana Maria per entrar en el món sempre arriscat i interessant de la política; Josep i Mercè perquè consideraren que era l'hora justa per donar pas a gent nova que enriquis amb les seves aportacions la futura trajectòria del grup. Arran d'aquest comiat, va néixer la primera auca de s'Estornell; una petita publicació rimada, que explicava de manera explícita i senzilla el naixement i les passes de s'Estornell subratllant els esdeveniments més destacats del quinquenni. L'auca fou il·lustrada per Mireia Serra i corregida amorosament pel pare Colom.

Com a dades complementàries voldríem remarcar que a l'Esplai, des dels seus inicis, es va treballar de valent de cara a la normalització de la llengua mitjançant circulars, avisos, programes, teatre, cançons i altre material lúdic o imprès sortit de l'associació, gràcies a la col·laboració sempre desinteressada de Jaume Gual i Mora. Va ser també la primera entitat que unificà les colònies d'estiu ajuntant sota el mateix sostre els nins i les nines amb qui havien treballat i gaudit durant tot el curs. L'Esplai, val a dir-ho, va ser força qüestionat davant el que semblava una gosadia. Però el pas del temps va demostrar que precisament aquest –diguem-ne– "atreuiment" va jugar un rol importantíssim favor de la dinamització cultural ciutadana, que en aquest aspecte i en molts d'altres encara es mostrava fortament conservadora.

Prioritzant els valors de s'Estornell, a part evidentment del bonic exercici de compartir i de potenciar la creativitat i companyonia entre els seus participants, en destacaríem dos que, tot i la seva aparent insignificança, marcaren la principal línia d'actuació del grup:

- Descobrir la importància dels petits detalls.
- Saber, en tot moment, donar les gràcies.

Els components del primer equip de monitors foren:

Francisca Planas	Francisca Llabrés	Paula Dalià
Manoli Parra	Magdalena Martín	Rosa Maria Mestre
Clara Alorda	Marga-Garí	Marilén Janer
Sebastià Garcias	Tomeu Mateu	Maria Estrany
Manolo Carrasco	Pep Batlle	Vicenç Batlle
Paquita-Pons	Joana M. Quetglas	Miquel A. Beltran
Joan Cózar	Raul-Casadao	Tonyi Santamaria
Rafel Cerrillo	Mariana Sastre	Teresa Pons
Malén Cantarellas	Marga Muntaner	Salvador Riera
Felip Díez	Margalida Ramon	Joan Jeroni Pol
Julian Contreras	Toni Esteve	Maria Estrany
M. Antònia Pieras	Manoli Parra	Tomeu Vicens
Francisca Alorda	Fermin Fernández	Joana M. Coll
Marga Garí	Cati Duran	Pere Munar
Rita Maroto	Victòria Picó	M. Francisca Alorda
Andreu Villalonga	Guillem Feliu	Joana Melis
Magdalena Gual	Magdalena Martín	Antònia Morey
Antònia Seguí	Mariàngels Bauzà	Miquel Àngel Mas
Teresa Pascual	Tomeu Vicens	Rosa Moranta
Rosa M. Tarragó		

Tant Fermín Fernández com Joana Maria Coll conjuntaren un doble treball: dins el Consell Coordinador com a membres de dret i alhora exercint de monitors en la tasca setmanal de l'entitat. Fermín el feu per triplicat, ja que fou, junt amb Maria Francisca Alorda (que també duagué a terme una doble feina), un excel·lent animador de vetllades i mostres, vestint-les de música al so de les seves incondicionals guitarres.

Hem intentar descriure els inicis de l'entitat en el mínim espai d'unes quartilles així com la feina que s'hi va fer, reflectida en un afegitó que completa l'escrit. La tasca, petita o gran segons els ulls de qui la miri, va ser només el punt de partida de la volada d'un Estornell destinat a abastar horitzons molt més amples que els de treballar el lleure dels infants. El vertader mèrit d'aquest cos homogeni creat amb l'esforç de tots i amb l'ajuda de tothom no és tant pel fet d'haver perdurat en el temps com pel ric bagatge aconseguit al llarg del camí. Bagaatge que ha propiciat un estil de comportament; una manera diferent de veure les coses i, el més important, un recull de sentiments forjat al caliu de la convivència i madurat pacientment de l'única manera que compensa: dins l'àmbit incomparable i a vegades poc valorat de la gratuïtat.

Aquesta comunicació dels primers cinc anys de s'Estornell pretén tenir cabuda dins l'espai que li correspon com a entitat, alhora seguir el consell del pare Colom quan deia que, si no volíem ser ignorats, calia deixar constància escrita de la tasca realitzada. Ens va semblar que l'excel·lent funció que duen a terme els responsables de les Jornades d'Estudis Locals constitueix de per

si una bona eina d'investigació que permet fer arribar als inquers aspectes, persones, entitats i noms que potser ignoraven que existien. Si recordar és patrimoni de la memòria, fer evidents aquestes petites parcel·les del passat comú és entrar a formar part de la nostra riquesa més atàvica.

Si continuau amb la lectura, trobareu un seguit de noms elegits pels nins i nines en representació dels seus grups a fi de diferenciar-se dels altres. Cada un d'ells encabia una mitjana de deu nins i tres monitors que se'n feien càrrec. Cal tenir en compte la distribució de grups, els noms amb què es coneixien i la quantitat de monitors que en tenia cura...

Noms dels grups

Amanida	Bugui-Bugui	Els pollets
Estaquirots	Xiribaús	Ciuronets
Titelles	Ratolins	Ximbombers
Picarols	Trencallamps	Arc de Sant Martí
Xauxa	Maduixa	Mandarines
Esparvers	Garrovers	Esclafits
Esquirols	Trempó	Siurellets
Calamars	Sobrassada	Petitons
Gambirots	Tortugues	All-i-oli
Avets	Espantaocells	Sol solet
Truites	Mariners blaus	

Fig. 4. La totalitat de nins i monitors assistents a una de les colònies a l'alberg de la Victòria, les instal·lacions del qual són idònies per dur a terme aquesta mena de convivències estiuenques. Al fons, hi tenim la mar i una petita platja on els al·lots prenen el bany diari, i més al fons, tot i que no es veu, la Talaia, una muntanya d'excursió obligada per als més majors, des d'on es contemplava la sortida del sol

2. PRINCIPALS ACTIVITATS D'AQUEST QUINQUENNI

2.1. Activitats del primer curs de s'Estornell, 1982-83

- Excursió a la ciutat romana de Pollentia i a la cova de Sant Martí d'Alcúdia.
- Sopar amb els monitors del grup "Pandas" Maria Magdalena Martín, Sebastià Garcias i Joan Jeroni Pol.
- Excursió a ses Gubies de s'Alqueria i Binicanella. Cercàrem molsa per al pessebre.
- Festa de Nadal al teatret de la rectoria de Santa Maria la Major. Representació del naixement del bon Jesús, amb l'assistència dels pares i del rector de Santa Maria, don Joan Llteres.
- Participació a les beneïdes de Sant Antoni. L'Esplai guanya el primer i el segon premi de carrosses.
- Xocolatada amb l'Esplai.

Fig. 5. Representació del naixement del bon Jesús al teatre de la rectoria

- Sopar amb els monitors a casa de Fermín i Loli.
- Acampada a Lluc del grup d'al·lots de més edat.
- Excursió a ses Gubies de s'Alqueria i a Binicanella.
- Participació a la Rua amb la comparsa "El circ".
- Sopar de monitors a Santa Llúcia de Mancor.
- Participació a la Diada de l'Esplai a Sóller, era la primera vegada que alguns nins experimentaven l'aventura de viatjar amb tren.
- Gran gimcana de s'Estornell pels carrers i places de la ciutat.
- Excursió de s'Estornell a Son Moragues de Valldemossa. Cases de neu i forns de calç. Berenar a la font dels Polls.

- Assemblea de pares i mares de s'Estornell.
- Segona acampada a Lluc i primera Diada de Pares a la zona de Can Josep. Eucaristia al xiprerar presidida per mossèn Miquel Montroig, qui substituïa Joan Parets, que era de viatge.
- Sopar de coques, a la casa de camp dels Chicote-Martín.
- Reunió del Consell Coordinador i els monitors de s'Estornell a Formentor per preparar les colònies d'estiu.
- Primeres Colònies Mixtes a les instal·lacions de GESA a Alcúdia. La intendència va córrer a càrrec de quatre mares que tenien els nins dins l'Esplai: Maria Morro, Emília Sarrion, Lina Rosselló i Magdalena Chicote. Ens visitaren: dona Antònia Corró, Llorenç Pol i quatre membres de la tripulació d'un vaixell italià ancorat al Port d'Alcúdia.
- Sopar d'agraïment a les mares-cuineres al Cellar Can Ripoll d'Inca.

2.2. Activitats del segon curs de s'Estornell, 1983-84

- Inici del nou curs de s'Estornell amb un nou consiliari: don Sebastià Salom, que va substituir don Joan Lliteres, destinat pel bisbe don Teodor Úbeda a la parròquia de Santa Eulàlia de Palma.
- Festa de Nadal al teatre del Col·legi de La Salle. Els monitors formaren un arbre nadalenc.
- Participació a les beneïdes de Sant Antoni. L'Esplai guanyà el primer i el segon premi de carrosses.
- Visita a dona Pilar Juncosa, vídua de Joan Miró, a la seva casa de Son Abrines al carrer de Joan de Saridakis, a Palma. Ens va atendre molt amablement, va agrair la gesta de l'Esplai de dedicar un homenatge al seu marit, però va excusar la seva no-assistència a l'acte a causa del dol recent.

Fig. 6. Pintada del mural a la paret de Can Ripoll del carrer del Bisbe Llampart com a homenatge a Joan Miró, occit feia només dos mesos, sota la direcció del professor de La Salle Josep Mayans

- Homenatge a Joan Miró. El grup d'al·lots de més edat, dirigits pel professor de La Salle Josep Mayans (EPD), pintaren un mural amb dues obres de l'artista la paret del Cellar Can Ripoll: *El somriure de les ales flamejants i un fragment de Dona contemplant la nit*. La il·luminació la va aportar Toni Plandolit i les lletres d'estil mironià, que donaven compte dels autors i de l'entitat, foren dissenyades per don Josep Coll i Terrassa (EPD).
- Participació a les beneïdes de Sant Antoni. L'Esplai obtingué el primer i el segon premi de carrosses.
- Participació a la Diada de l'Esplai al santuari de Lluc.
- Participació a la VII Mostra de la Cançó del GDEM, al Teatre Principal de Palma. Representà s'Estornell el grup "Bugui-Bugui" amb la cançó "El meu bosc", amb lletra i música original dels mateixos components.
- Participació a la Rua d'Inca amb la comparsa del "Rei En Jaume", participada només per homes.
- Excursió a Son Moragues de Valldemossa.
- Segona Diada de Pares" a l'ermita de Bon Any de Petra.
- Festa de primavera a la casa de camp dels Chicote Martin. Aprenguérem a elaborar gelats artesanals, com es feien en l'època dels nostres padrins.
- El grup "Mariners blaus" va posar en escena la rondalla de l'escriptor inquer Pere Morey *Avaria en el Mayflowers*, al teatre de La Salle amb la presència de l'autor.
- Segones Colònies s'Estornell a la zona d'acampada de Can Josep, al santuari de Lluc, amb el lema "Història de Mallorca". El grup dels més majors feren excursions a Massanella, al torrent de Pareis i la cova prehistòrica –del 24 de juny a l'1 de juliol. Ens visitaren: don Joan Parets, don Antoni Pons i un senyor de l'Índia amic de Josep Serra.

Fig. 7. El grup "Bugui-Bugui" al Teatre Principal de Palma defensant la seva cançó "El meu bosc"

2.3. Activitats del tercer curs de s'Estornell, 1984-1985

- Sopar de comiat a don Joan Parets com a consiliari, a la casa de camp de Baudilio Parra i Amparo Moreno. Deixà d'exercir aquest càrrec per anar-se'n de rector a la parròquia de Lloseta.
- Festa de Nadal al teatret del Col·legi de La Salle.
- Sopar de monitors a la casa de camp de la monitora Maria Estrany.
- Participació a les beneïdes de Sant Antoni, es guanyà el primer i el segon premi de carrosses.
- Acampada a Lluc del grup "Mariners blaus".
- Excursió del grup "Dracs Màgics" a Santa Magdalena.
- Xocolatada amb els monitors.
- Participació dels pares i mares a la Rua amb la comparsa "Samberos".
- Excursió dels "Bugui-Bugui" al puig de Maria de Pollença i dels "Petitons" a Ca n'Arabí de Binissalem.
- S'Estornell visità la Llotja de Palma per veure l'exposició "Si l'occhio salta il muro", trencadora proposta educativa dels nins de l'escola italiana de Reggio Emilia. Ens va ocórrer un fet singular. Tot i que els diaris encara anunciaven que estava en vigor, trobàrem la porta d'entrada barrada. El qui llavors era regidor Tarabini, que estava assegut a un cafè proper, es va interessar pel nostre problema i, després d'una cridada per telèfon a no sabem qui, va comparèixer una persona que ens va obrir immediatament.
- Excursió dels "Mariners blaus" al Coll Baix.
- Assemblea de pares i mares de s'Estornell.
- Participació a la Mostra de la Cançó del GDEM al Teatre Principal de Palma, amb la cançó "La formiga i el caragol", defensada pel grup "Colorins".

Fig. 8. Diada de Pares de l'Esplai, a l'ermita de Bonany de Petra

- Reunió sopar a la caseta de camp de Joan Jeroni Pol per preparar les colònies d'estiu, a l'alberg de la Victòria. Ens visitaren: els quatre germans de La Salle: Ricard Mateo, Josep Lluís Miró, Antoni Carbonell i Joan Duran.

2.4. Activitats del quart curs de s'Estornell, 1985-1986

- Inici del nou curs de s'Estornell.
- Sopar de monitors a la casa de camp de Lina Rosselló.
- Excursió a Cura del grup "Renovers".
- Excursió dels dos grups "Cucs" i "Siurellets" a Santa Llúcia de Mancor.
- Festa de Nadal amb la representació d'un betlem vivent a l'entrada de la rectoria nova, amb la presència real d'una somera al voltant del pessebre.
- Participació a les beneïdes de Sant Antoni.
- S'Estornell fou subvencionat amb 70.000 pessetes per un grup filantròpic d'Inca format per dona Caterina Vallori i don Xim Cortès de La Florida.
- Excursió s'Estornell a Fornalutx, Biniaraix i Sóller.
- Participació a la Rua amb la comparsa "Egipte i els faraons". Construcció d'una piràmide gegant amb rodes, ideada pel monitor Felip Díez.
- Participació a la Rua dels pares i mares de l'Esplai amb la comparsa "Mexicans", amb un tren inclòs que va fer passar a tothom una bona estona.
- Cap de setmana de grup "Renovers" a Valldemossa.
- Cap de setmana del grup "Magrana" al castell d'Alaró.
- Excursió a Artà dels grups "Colorins", "Gira-sols" i "Siurellets".

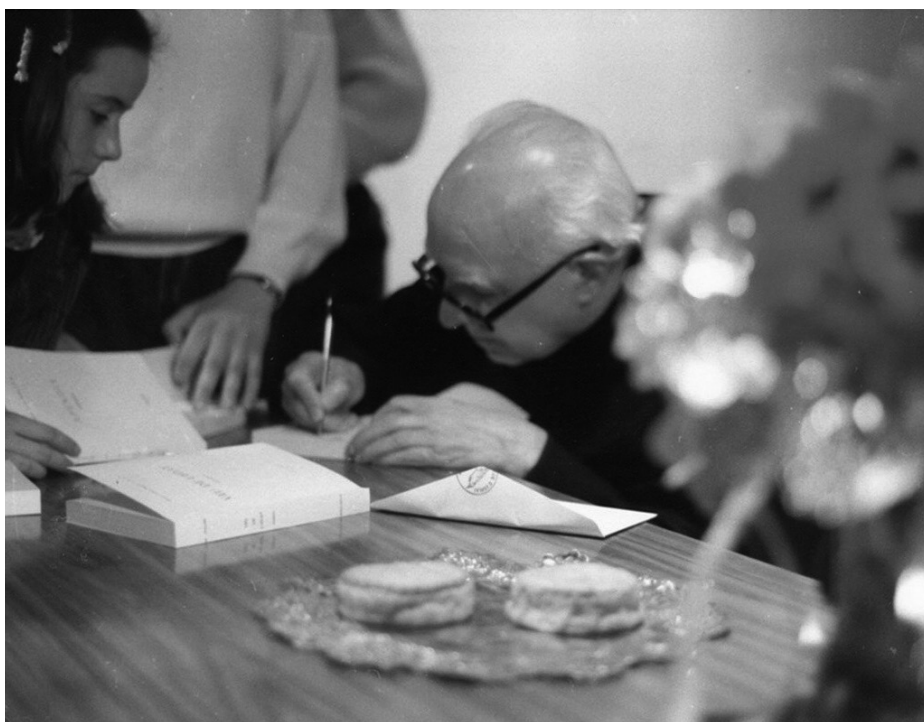

Fig. 9. El pare Miquel Colom signant llibres per als infants, el dia del seu homenatge a Sant Vicenç de Paül

- Homenatge dels nins de s'Estornell al pare Miquel Colom a la sala d'actes de Sant Vicenç de Paul. Ells els va correspondre amb un llibre de poemes, amb una dedicatòria personal per a cada un d'ells. L'acte consistí que diferents nins i nines recitaren els poemes que els responsables van considerar més adients per la seva edat com: "La panada," "Bombolles de sabó", "So de flabiol", "Sol d'abril", "Les mores", "Petit nocturn", "Rosella", "Avui he vist els pins florits", "Pluja d'estiu", "La balada del matí! Muntanya", extrets tots dels poemaris del franciscà *Veü de l'edat i Requestalles*.
- Tercera Diada de Pares al santuari de Cura. Preparació de la propera Diada de l'Esplai, que aquell any s'havia de celebrar a la nostra ciutat.
- Prediada amb els monitors a la plaça dels braus d'Inca enmig d'una persistent pluja.
- Assaig de la cerimònia d'obertura de la Diada, que duia com a lema "Sembrem llavors d'amistat". El cartell anunciador va ser obra de la monitora Paula Dalià.
- Diada Olímpica de l'Esplai a Inca. S'inicià amb la baixada de la torxa des de Lluc fins a la plaça de braus de la ciutat. La festa posterior es desenvolupà al carrer Major amb una pintada al trespol del dit carrer a càrrec dels diferents grups. La festa finí a l'antiga plaça de Mallorca, on cada esplai rebé l'escut d'Inca emmarcat, com a cortesia de l'Ajuntament.
- El grup "Renovers" representà al teatre de La Salle l'obra *Les armes de bagatel·la*.
- Terceres Colònies Estornell a l'alberg de la Victòria amb el lema "Països del món". En ells entraven Estats Units, Japó, Espanya, Àfrica, Sevilla i Mallorca. Ens visitaren: don Sebastià Salom i don Llorenç Riera.

2.5. Activitats del cinquè curs de s'Estornell, 1986-87

- Obertura del cinquè curs de l'Esplai s'Estornell.
- Acampada del grup "Xauxa" al castell d'Alaró.
- Excursió dels grups "Titelles" i "Ratolins" a Santa Llúcia de Mancor.
- Primer assaig de la Coral de Pares i Mares dirigida per Llorenç Reus, pare d'una nina assistent a l'Esplai.
- Representació d'un betlem vivent a la clastra del monestir de Sant Bartomeu amb la presència del pare Miquel Colom.
- Primera actuació de la Coral de Pares dirigida per Llorenç Reus.
- Refresc final per a tothom a Sa Quartera i sopar de monitors a casa de Maria Estrany.
- Actuació teatral del grup "Xauxa" a l'Aula Sociocultural de la ciutat.
- Excursió del grup "Xauxa" conjuntament amb els respectius pares a Orient. Paella comunitària a càrrec de Joan Cañellas.
- Participació a la Rua amb la comparsa "Moros i cristians", amb un enorme camell artesanal ideat pel monitor Felip Díez i treballat i cosit per les dones que en aquell moment participaven a un curs sobre neteja.
- Cap de setmana del grup "Magrana" a Son Fe.
- Acampada del grup "Xauxa" a Massanella.
- Excursió dels grups més petits a Valldemossa.

Fig. 10. Homenatge als oficis més antics d'Inca amb el nom de "Mans Artesanes", a la sala d'actes del Col·legi de La Salle d'Inca. Els entrevistadors foren: Antònia Mulet, Joan Josep Alorda, Toni Villalonga, Maria Teresa Villalonga, Mateu Cañellas, Marc Serra i Maria Antònia Amer, entre d'altres

- IX Mostra de la Cançó del GDEM a l'Auditori de Palma. El grup "Picarols" representà el nostre Esplai amb la cançó "Vine a jugar", musicada pel compositor inquer Montse Amengual.
- Partit de bàsquet competitiu entre els grups de nins més grans contra els monitors de s'Estornell.
- Partit de bàsquet entre els grups més grans de l'Esplai i els seus monitors.
- Homenatge als oficis més antics d'Inca amb el nom de "Mans Artesanes", a la sala d'actes del Col·legi de La Salle d'Inca. Els que en reberen tribut foren: Abdon Amengual, en representació dels campers; Joan Tortella, en representació dels terrissaires; Antoni Corró, en representació dels fusters; Joan Ferrà, en representació dels selleters; Miquel Amengual, en representació dels sabaters; Maria Rosselló, en representació de les sastresses; i Catalina Figuerola, en representació de les tetes.
- Pintada d'un mural referent als oficis, imprès a una paret de l'antiga plaça de Mallorca, projectat i dirigit per sor Margalida Torelló, monja de la Caritat de Sant Vicenç de Paul.
- Participació a la Diada de l'Esplai a sa Pobla.
- Sortida amb bicicleta del grup "Maduixa".
- Quarta Diada de Pares a Sant Salvador de Felanitx. Gran actuació musical i ballable del tema de "Cheek to Cheek" de la pel·lícula *Sombrero de copa*, duit a terme per les mares de l'Esplai, dirigides per l'autora de la coreografia, la monitora Rosa Maria Tarragó. Se celebrà més tard amb un pastís amb el logotip de l'Esplai treballat a l'obra de Cal Xigarro pel seu propietari Biel Aguiló, també marit d'una de les components, Mariàngels Ferrer.

Fig. 11. El grup de mares de l'Esplai i la seva interpretació de "Cheek to Cheek" de la pel·lícula *Sombrero de copa* a l'antiga la plaça de Mallorca, com a col·laboració a la vetllada "Feim festa amb l'Esplai"

- "Feim festa amb l'Esplai" a l'antiga plaça de Mallorca, consistent en: *Sombrero de copa*, ballada per les mares de l'Esplai repetint l'èxit aconseguit a Sant salvador de Felanitx, una desfilada de models, gentilesa de la casa d'esports Olimpo, així com diverses actuacions musicals i teatrals apreses durant el curs, pels infants i per les seves mares.
- Programació de les colònies d'estiu a Formentor.
- Elaboració de la revista *S'Estornell Xafarder*.
- Quartes Colònies s'Estornell a l'alberg de la Victòria d'Alcúdia, amb el lema "Festes populars". Ens visitaren: don Antoni Pons, batlle d'Inca, i sor Magdalena Llobera, monja de Puresa de Maria.
- Colònies del grup "Xauxa" a Lluc, amb excursions complementàries a Massanella, al puig Roig i a Formentor.

2.6. Activitats del sisè curs de s'Estornell, 1987-1988

- Minicolònies per a monitors a l'escola rural del puig d'Alenar de Manacor.
- Festa de Nadal amb la representació d'un betlem vivent davant l'església de Santa Maria la Major.
- El grup "Xiribaus" obtingué el primer premi de betlems organitzat per l'Associació de Pessebristes i l'Ajuntament de la ciutat. El segon premi va ser per al grup "Tamborilers" i el tercer premi, per al grup "Arc de Sant Martí".
- Mireia i Marc Serra junt amb Mateu Cañellas s'erigiren guanyadors del Concurs de Còmics convocat pel GDEM.
- Comença el primer curs de directores d'esplai a Binicanella.
- Sopar de la Coral de Pares a la casa de camp de Baudilio Moreno i Amparo Parra.

Fig. 12. El grup "Ximbombers" obtingué el primer premi de la Rua d'Inca amb la comparsa "Animadores de rugbi"

- Participació a la Rua. El primer premi del popular certamen l'obtingué el grup "Ximbombers" amb la comparsa "Animadores de rugbi".
- Participació a la X Mostra de la Cançó del GDEM, a l'Auditori. El grup "Arc de Sant Martí" defensà la cançó "El país de les set notes", amb lletra i música del compositor Jaume Sureda.
- Excursió del grup "Xiribaús" amb bicicleta.
- Representació del conte *La rateta que agranava l'escaleta* a càrrec del grup "Arc de Sant Martí", protagonitzada per Xisca Dalià, a l'Aula Sociocultural d'Inca.
- Excursió del grup "Xiribaús" a Sóller.
- Acampada del grup "Gambirots" a Menut.
- Visita dels "Ximbombers" i "Moliners" a casa de Sion i Aina de Lloseta per aprendre a fer formatge.
- Segona representació de l'obra *La rateta que agranava l'escaleta* al Club del Pensionista.
- Acampada de cap de setmana al refugi de Can Josep de Lluc dels grups "Ximbombers" i "Arc de Sant Martí".
- Tómbola de s'Estornell a Santa Magdalena el Diumenge de l'Àngel.
- Sisena Diada de Pares a Monti-sion de Porreres.
- Cap de setmana dels grups "Garbellets" "Moliners" i "Belluguets" a les instal·lacions de GESA a Alcúdia.
- Participació a la Diada de l'Esplai a Muro. Lliurament del premi del Concurs de Còmics a Mireia Serra i Puig.
- Sopar de comiat del tres membres del Consell Coordinador que aquell any deixaren l'Esplai: Joana Maria Coll, Josep Serra i Mercè Puig. La festa sopar va tenir lloc a Son Pedra, es lliurà a cada monitor en agraïment a la seva

Fig. 13. Diada de l'Esplai a Inca, amb Sebastià Aloy com a abanderat portant l'ensinya de s'Estornell

tasca la primera auca de s'Estornell.

- Sisenes Colònies de s'Estornell a l'alberg de la Victòria, compartides amb un grup de nines i nins malalts de diabetis.
- Colònies d'estiu del grup "Gambirots" a Menorca.
- Volta amb bicicleta a l'illa de Menorca del grup "Xiribaús".

2.7. Publicacions i col·laboracions del primer quinquenni

Durant el primer quinquenni es varen editar dues revistes en el decurs de les colònies d'estiu que es van dur a terme a l'alberg de la Victòria, amb el nom de *S'Estornell Xafarder*, i dues auques il·lustrades per Mireia Serra; una amb motiu del comiat dels tres responsables i l'altra per celebrar els 10 any de l'entitat.

La primera versió s'obtingué gràcies a una rudimentària premsa que el seu director, el monitor Felip Díez, va instal·lar a una dependència de l'alberg.

La segona, ja més acurada quant a lletra i contingut, va veure la llum un estiu després. Les entrevistes, les ocurrències, els dibuixos i la resta d'articles van ser treballats únicament pels monitors i per algun nin amb cert interès periodístic.

S'editaren dues auques; la primera, com a final dels cinc primers anys; i la segona, per celebrar el desè aniversari de l'entitat, dirigida en aquells moments per Toninaina Santamaria i Carme Dalià.

AUCA DE L'ESPLAI S'ESTORNELL

Enguany ja farà cinc anys que una noia, un grup d'amics confrontava els seus alians pensant en els més petits.

En octubre, ja tardor, finals del vintanta-tres, s'acomplí la "il·lusió" delsergill projecte emprès.

Igual que un petit ocell que en volar desfa la mare va néixer el grup "s'Estornell" l'Esplai, com tots l'deim ara.

Som gent de pau, que fa l'etra per fer més bonic el viure que no disposa d'altra eina que el diàleg i el somriure.

Família es l'Esplai, formada pels abnegats monitors i tota gent a qui agrada: pares, nins, educadors.

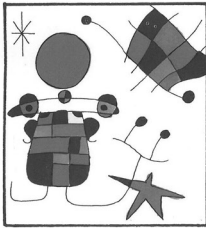
Allots i infants tots plegats dissabte rera dissabte, compartim activitats: jocs, cançons i altre recante.

Ferim belles excursions amb alegres cerimònies i representacions i de premi, les colònies.

Voldríem tot per memoria resumir en un breu recull, com ha estat la nostra història d'anys entera p'els avui.

L'homenatge al gran Miró ens va aportar l'alegria de mesclar llum i color, plasmat tot en simfonia.

Del nostre Pare Colom entranuable i humil persona tots els de l'Esplai en som els bons amics ja fa estona.

La DIADA va ser tot un esclat de festa, glòria i del record un verd rebroti del nostre esforç la memoria.

Per les coratjoses mans treballant en son ofici, agrairim als artesans el seu callat sacrifici.

Bon Any i Sant Salvador, juntament amb Lluç i Cura, ens han dit com la unió dins la família es procura.

I mentre enflam projectes, provocant-se algun debat, es van aprofundint aspectes i parrelant-se l'amistat.

L'amor a tota casa nostra: llengua, llor, tradicions i tot quan de cultura és mostra, sense límits ni horitzons.

Una casa hi ha ben certa, que no s'ha d'oblidar mai: sempre està la porta oberta; tothom pot entrar a l'Esplai!

Fig. 14. Auca de l'Esplai s'Estornell

També hi podríem afegir una gran quantitat de programes i targetes nadalenques ricament il·lustrades per Mireia Serra, una de les nines assistents que amb el temps s'ha especialitzat precisament en aquest tema. De tot plegat, en guardam un parell d'arxius.

Pel que fa a les col·laboracions, durant aquells cinc primers anys l'Esplai en va dur a terme amb l'Obra Cultural Balear, amb l'Ajuntament d'Inca, en totes les activitats programades del GDEM, amb el santuari de Lluc, amb la Policia Municipal i amb els radioafecionats inquers, amb motiu de la baixada de la torxa des de Lluc en el marc de la Diada de l'Esplai a Inca, i amb el Grup de Neteja.

Els pares

Foren els grans aliats i els millors còmplices als quals poguéu aspirar un equip. A part de participar a la Rua, a les corals i organitzar berenades per als monitors, dugueren a terme un camp de treball a Lluc per endreçar els entorns del refugi de Can Josep, en el qual intervingueren, juntament amb els joves, Bàrbara Dalià, Mireia Serra, Joan Josep Alorda, Toni Villalonga, Sebastià Aloy, Marc Serra i Sito Riera; i algun dels seus progenitors: Bàrbara Aloy, Mercè Puig, Dani Castañeda, Tomeu Beltran i Baudili Parra.

És impossible enumerar tant la quantitat d'hores esmerçades en reunions i preparacions d'activitats com les compartides amb berenars i sopars preparats pels pares dels nins. Uns i altres, creim, es poden sentir orgullosos d'haver il·luminat amb llum pròpia una època més aviat grisenca i obscura a la qual encara predominaven a la nostra ciutat el xiuxiueig i els subterfugis.

2.8. S'Estornell a l'actualitat

L'Esplai avui en dia segueix vigent. Creim que l'Ajuntament els ha facilitat els llocs que a la primeria els va cedir la parròquia de Santa Maria la Major. No debades l'actual batlle, don Virgilio Moreno, va ser un dels nins pioners de l'entitat. Ell, el seu cosí Pepe Moreno, en Jordi Mulet i en Toni Plandolit formaven el quartet més trempallamps de s'Estornell. A dies vista qui hauria dit o pensat que amb el temps un d'ells esdevindria la màxima autoritat de la vila! Esperam i desitjam (n'estam segurs, vaja!) que alguna cosa n'haurà tret, d'aquells anys en què nins i monitors formaven un tot.

S'Estornell va néixer en uns moments cabdals en què tal vegada les activitats escolars no omplien el buit dels nostres al·lots. Segurament avui dia les prioritats siguin unes altres. Tal vegada posar pautes a l'afecció pels mòbils i tauletes tàctils que corren de mà en mà sense control. O ensenyar-los la riquesa dels mots i les converses perdudes en comunicacions sense gaire sentit. I si cal, fer un nou aprenentatge que els ajudi a valorar l'amistat i la convivència en un món tan atrafegat (tot passa a velocitat de vertigen) que sense adonar-nos-en sol deixar pel camí petits tresors irrecuperables.

Contraposant les dificultats que comporten la pressa i les ganes d'aconseguir les coses amb el mínim esforç, seguirem confiant que mentre hi hagi joves disposats a sacrificar part del seu temps lliure en bé d'uns infants l'Esplai sempre trobarà la manera de compensar les seves mancances i, a vegades, el seu desconcert.

Les següents etapes que ha passat s'Estornell fins arribar als nostres dies corresponen ja a altres generacions i, per tant, imaginam que també a una nova manera de treballar. Tant de bo arribi un dia que, com nosaltres, tinguin la mateixa necessitat d'expressar-ho de manera escrita, per saber que aquella petita llavor plantada amb moltes dificultats segueix fruitant.

3. L'OPCIÓ RELIGIOSA, COM A CAMÍ D'ALLIBERACIÓ I TESTIMONI

No hem d'oblidar que els grups d'esplais de Mallorca (GDEM) van néixer sota l'empareda de l'Església, de qui rebia la benedicció i el total suport. Per tant, tot sabíem que hi havia unes normes i uns condicionaments que s'havien de complir.

El GDEM englobava un total de 3.500 nins i nines de tot Mallorca repartits per l'illa en més de 50 grups, que són els qui, encara ara, configuren l'entitat.

Existien unes bases definitòries i fonamentals que s'assumien individualment, i que es duïen a terme dins cada esplai, de la manera que es consideràs més idònia. Aquestes bases contenien els següents apartats a treballar:

1. Un temps lliure per compartir i créixer amb els altres.
2. Una associació que treballa per la formació integral dels nins, joves i adolescents.
3. Una eina que et facilita nous aprenentatges.
4. Una actitud que transcendeix les altres situacions de la vida.
5. Un estil de jove compromès i renovador.
6. Una opció per viure els valors de l'Evangelí.
7. Una oportunitat per fer que el teu entorn sigui més agradable.
8. Un espai per ser feliç.

Qui portava la part espiritual de l'entitat era el consiliari; una figura importantíssima amb opinió pròpia que acompanyava el grup en moments puntuals, participava de les reunions amb els monitors i responsables, i feia un camí paral·lel al nostre amb les aportacions que, com a sacerdot, creia convenients fer.

El primer que tenguérem, don Joan Parets, va ser essencial per marcar les directrius i l'estructura del nostre recent nat esplai. En Joan era un home modern, que s'adaptava a les circumstàncies i entenia què calia fer en cada moment. Tots recordam la primera eucaristia que oficià a la cova de Sant

Martí d'Alcúdia. Havia plogut, els nins i nines vestien peces (impermeables i anoracs) de diferents colors, circumstància favorable per agrupar-los mentre cantàvem, precisament, la cançó que hi fa referència. Els nins que encara no havien combregat escolliren una fruita del color de la peça que vestien i a l'hora de la comunió s'acostaren a la taula, o si volem a l'altar improvisat, participant d'aquell instant tot menjant-se la fruita seleccionada anteriorment, igual que els que ja havien rebut, per edat, aquell sagrament.

A les primeres colònies d'estiu a les instal·lacions de GESA, en Joan ens va venir a visitar a mitjan horabaixa quan els nins i nines estaven esgotats de tant trullar per la platja sota un sol de justícia. Reunits a l'esplanada i veient la cara de cansament que presentaven, va considerar que no estaven prou motivats per oir missa amb uns mínims d'atenció. Davant l'evidència, va proposar de fer una senzilla pregària abans d'anar a sopar i a dormir. A tots ens va semblar bé, i així ho férem.

El dia va acabar redó i sense més complicacions, excepte per les llengües de quatre desvagats que ens qüestionaren la feta. Llangües similars a les que havien posat en dubte el fet que nins i nines compartissin el mateix espai a l'hora de dormir. Aquestes idees, si volem, eren comprensibles en un temps en què s'auspiciaven ja els grans canvis a venir i la gent tenia certa temença davant allò desconegut. Tanmateix la reacció de les persones que havien fet el mateix tota la vida i que obeïen sense qüestionar tot el que se'ls deia era deguda, més que al fet en si, a la innovació que s'acostava i que seria, a no dubtar, de mal pair.

Sabiem que era un peatge a pagar per seguir obrint-nos camí. I n'èrem conscients, però com que tots hi estàvem d'acord, com ja hem dit abans, seguirem endavant deixant a la cuneta les crítiques i les males consideracions que de mica en mica, al llarg dels dies i veient els resultats obtinguts, acabaren per apagar-se com un foc d'encenalls.

El precedent de la cova de Sant Martí va arrelar tan fort en la ment i el cor dels nins i monitors que repetírem l'experiència en el decurs de la segona Diada de Pares a l'ermita de Bonany de Petra, distribuint maduixes entre els més petits just abans de l'hora de la comunió, aquesta vegada en presència dels pares, que agrairen el gest perquè pogueren anar a rebre el sagrament agafats de la mà dels seus infants més petits.

Joan Parets (amb molta recança per part nostra) només va quedar un any dins el grup, ja que el bisbe don Teodor Úbeda l'envià a Lloseta per substituir el seu rector, don Andreu, occit feia poc a una edat força jove.

Tot i la brevetat del seu compromís, va deixar una petja inesborrable que va marcar l'Esplai per sempre més. El següent que ens proposà el GDEM va ser el nou rector d'Inca, don Sebastià Salom, que substituïa també don Joan Lliteres, nomenat rector de la parròquia de Santa Eulàlia de Palma. Don

Sebastià, tot i la seva gran voluntat, no va acabar d'entendre el significat de la tasca que duia a terme el grup. No obstant això, ens va facilitar nous espais a la rectoria nova, on es traslladà a viure poc després d'arribar a Inca.

Un estiu, ell i don Llorenç Riera, rector de la parròquia de Crist Rei, ens visitaren a l'alberg de la Victòria on fèiem les nostres colònies. Vengueren vestits amb roba africana perquè aquell vespre treballàvem la cultura i els costums d'aquest país germà on els dos clergues havien duit a terme la seva particular missió: el Burundi. Contaren la seva experiència davant un públic atent i encuriosit que descobria per primera vegada la precarietat d'uns altres nins que vivien a les antípodes i que, no obstant tenir tantes mancances (segons paraules dels dos visitants), desbordaven d'alegria davant qualsevol gest amable que se'ls pogués prodigar.

Creim que va ser allà on don Sebastià Salom es va adonar, per l'allau de preguntes que sorgiren arran d'aquella petita conferència, de la importància de la tasca dels monitors envers l'estol de participants en edat de créixer. I, sobretot, del potencial d'uns infants que començaven tot just a obrir els ulls al món. Ell mateix, veient el poc encaix que hi tenia, ens va proposar com a consiliari en Joan Vidal, un franciscà jove que considerà que seria més idoni a l'hora d'aconsellar-nos i fer-nos costat. Un acte molt generós per la seva banda i que va tornar a obrir grans perspectives per a la volada futura del grup.

Hem de dir que les eucaristies sempre estigueren presents a les diades de pares, al final de les colònies i en actes més íntims com els celebrats després d'alguna de les reunions de monitors i responsables. Les preparàvem amb molta cura, sobretot les que cloïen els campaments i albergs a l'estiu. En tot moment procuràvem fer-ne partícips els nins i nines, implicant-los en la confecció de les pregàries, la tria de les cançons més adients i el sentit de les intencions, que anaven dirigides especialment als problemes de l'entorn més proper (famílies, medi ambient, companys amb dificultats) o que sorgien entre els amics de torn, com les picabaralles o les petites enveges. Tot això es donava com a resultat de les reflexions conjuntes que propiciàvem cada horabaixa, després de berenar i abans de la vetllada el vespre.

Recordam especialment l'eucaristia de l'any que compartírem espai amb un grup de nins diabètics. Creim que l'actitud d'aquells infants a qui la salut havia disciplinat, distribuint les seves hores entre freqüents passejades i menjades fora del normal, va comprendre a més d'un dels petits acampats, ja que a l'hora de donar gràcies els sortiren frases realment profundes i d'una gran i emocionant bellesa. Sens dubte aquesta resposta tan pregona per l'edat que tenien els participants havia emergit gràcies a la feina dels monitors sobre l'article 4 de les bases del GDEM, que parla que la transcendència que tot allò après ens ajuda a rompre barreres i prepara a la nostra jovenalla per afrontar la vida amb dignitat i responsabilitat, i sobretot amb una gran comprensió i generositat.

Diríem que l'opció religiosa no es pot desvincular mai de les dues opcions anteriors. L'una no tendria sentit sense l'altra perquè les tres són fruit d'una mateixa branca i d'unes mateixes arrels. Aquest triumvirat, ben entès, constitueix l'eix vertebrador dels grups del GDEM, els objectius del qual es poden aconseguir per diferents viaranyes segons la ubicació: poble, barris, parròquies o espais on es desenvolupen. La singularitat de la proposta, tenint ben present que els valors a transmetre neixen del mateix Evangeli, és la que cadascú, dins les seves possibilitats, i emprant les eines que tinguem més a mà, es llauri la seva pròpia directriu fins a arribar a la fita que s'ha proposat.

4. L'OPCIÓ SOCIAL, PROMOTORA DEL VALOR DE LES PERSONES

A la dècada dels 80, Inca era una ciutat, al nostre entendre, una mica ancorada en el temps quant al caire social predominant també a altres llocs del país. Hi havia una clara distinció entre homes i dones, a l'església per exemple quan anaves a oir missa la divisòria dels bancs delimitava clarament el sexe dels participants; els homes a la dreta i les dones a l'esquerra. El mateix passava a l'hora de fer qualsevol reunió o participació.

Els homes tenien la seva i les dones n'havíem de fer una altra per la nostra banda. Això es donava també en altres manifestacions, com la Rua.. Podem dir ben clar que, després de tastar el seguit d'experiències positives que va generar el grup d'Esplai, els progenitors, una vegada trencades aquestes barreres que semblaven infranquejables i imposades per no sabem qui, van acabar aparcant el sentit del ridícul, mesclant-se sense condicionaments de cap mena en les activitats preparades pels monitors, en bé d'uns al·lots que descobrien en ells, els seus pares i les seves mares, aquesta nova vessant divertida i engrescadora

Creim que semblant separació fins i tot es donava a les colònies d'estiu de Sant Senén (que només es feien per a nins). Aquells primers monitors pioners en el treball del temps lliure tal vegada no s'havien plantejat el motiu d'unificar ambdós sexes. Pot ser perquè sempre s'havia concebut així o també perquè a ulls de l'Església no era prou ben vist.

S'Estornell, sense fer escarafalls i de manera molt natural, va aconseguir mitjançant els nins i el joc la participació activa de pares i mares, que passaren de la primera carrossa de la Rua representant el rei En Jaume i la seva cort només composta per homes a les de les següents comparses amb uns i altres aplegats. Igualment s'ajuntaren més tard per acompanyar-nos en la diada dedicada a la família, formant la coral que cada Nadal cantava al costat dels fills i dels monitors o fent de cuiners a les nostres colònies estiuenques.

L'Esplai va fer les seves primeres colònies a les instal·lacions de GESA, cohabitant i dormint per primera vegada nins, nines i monitors, barrejats sense que cap dels integrants ho trobàs estrany. Tampoc els pares, que ens van

donar suport des d'un bon principi, no ens hi va posar cap objecció. Algunes veus sí que ens van qüestionar, però, de la mateixa manera que havíem iniciat el camí, tiràrem endavant fins que un dia es van trencar els murs i ens retrobàrem tots a una mateixa banda, aconseguint que el grup passàs de ser un nombre de nins i al·lots que gaudien de les tardes del dissabtes i les sortides dels cap de setmana a convertir-se en una gran família.

A la dècada dels 80 encara dominava amb força en els col·legis, les esglésies i els cinemes la llengua castellana. De mica en mica, poquet a poquet, iniciàrem, primer en bilingüe i després en el català de Mallorca, una petita creuada envers la normalització de la nostra llengua. Els avisos, les comunicacions, el teatre, les cançons i altres eines emprades per a les activitats dels infants dins el lleure acabaren per imposar-se en l'idioma de les Illes.

Per a tal finalitat comptàrem amb les correccions d'un dels pares més preparats i compromesos, i més tard amb molts altres per a feines concretes com foren les instal·lacions de llums o de megafonia, els tallers de costura i coreografies per a la Rua, de pintura de murals, de directors per a les corals... i per als espectacles. En fi, de cada activitat que sortia, n'eixia alhora un grapat de voluntaris per ajudar a desenvolupar-la en les millors condicions..

La nostra conclusió és que el grup va irradiar en sentit obert una colla de nexes que trenaren una gran xarxa on tots i cada un érem necessaris. Val a dir també que s'Estornell va néixer en un moment concret i amb unes circumstàncies idònies per a la feina i la transmissió dels valors que preteníem. Tal vegada avui resultarien del tot obsoletes. L'entorn ja no és el mateix, ni els nins paren atenció en altres entreteniments que no siguin les pantalles, els mòbils i les tauletes. Podríem dir, doncs, que el treball d'ara mateix passaria a ser una mena de tasca de desintoxicació? Córrer, jugar, compartir i viure aventures era i seguirà essent patrimoni, ahir, avui i ara mateix, dels infants i la jovenalla que pugem, i que necessiten positivament les seves energies per finalment i treure-les a fora.

Esperam que la nostra feina, petita o gran segons els ulls de qui la miri, però això sí, feta amb tota la il·lusió i les ganes del món, quedi més o menys reflectida en aquesta comunicació. La nostra col·laboració "oficial" a l'entitat va ser per cercar una sortida als al·lots més grans, que, passada l'edat reglamentària, volien continuar pertanyent-hi. El dia 10 de novembre de 1986 amb el vistiplau dels pares i l'ajuda de Ramon Serra, president i fundador del GDEM, posàrem la primera pedra del que seria el grup JEI (Joves Estornells d'Inca).

Ens plau dir que sempre hem estat a punt de donar una mà quan se'ns ha cridat, perquè l'esplai consisteix en alguna cosa més que treballar el lleure dels infants intentant transmetre'ls, tot jugant, els valors que un dia atresoraran i que els ajudaran a créixer i a ser més lliures. És també un sentiment que arrela endins; un estil de vida que marca el comportament; una manera

distinta de veure les coses. És, en definitiva, el compendi de molts sentiments acaramullats, forjats amb el caliu que dona la bona convivència i madurats, pacientment, al llarg d'un temps compartit, de l'única manera que compensa: dins el marc incomparable i a vegades incomprès de la gratuïtat.

5. TESTIMONIS I COL·LABORADORS DE L'ESPLAI S'ESTORNELL

Aquestes persones esdevingueren col·laboradors i testimonis del pas de l'entitat per Inca. Hem adherit els seus escrits per completar les vivències de grup abans esmentades i la influència rebuda en els primers temps de s'Estornell a la nostra ciutat:

Maria Francisca Alorda Vilarrubias, monitora i pedagoga.

Jaume Gual i Mora i Antònia Alomar Company, testimonis com a pares.

Salvador Riera Massanet, testimoni com a monitor.

Cati-Àngela Navarro Izquierdo, testimoni com a nina.

5.1. L'educació en el temps lliure, una educació en valors

L'Esplai s'Estornell va néixer, com la resta d'esplais, des del convenciment que el temps lliure és un moment privilegiat per facilitar el clima necessari que permeti el creixement de la persona en la seva globalitat.

Entenem el temps lliure no només com un espai sense obligacions i necessitats que s'intenta omplir d'activitat, sinó com una actitud, una manera d'entendre'l i de viure'l convertint-lo en alliberador per a un mateix i per als altres, i així esdevenir realment un temps d'oci, d'autonomia, amb valor en si mateix, plaent i satisfactori.

La finalitat última de tot el que es feia i s'estructurava era l'educació dins aquest espai en blanc, que centràrem en la llibertat d'imaginar i realitzar projectes, de construir oci i no només de consumir-ne.

Es tractava de combinar el descans i la diversió amb el desenvolupament de les persones que hi participaven. I perquè aquesta vessant educativa no adulteràs les condicions definitòries de l'oci, centràrem els nostres esforços a dissenyar activitats atractives, divertides o interessants, tan allunyades del que normalment es feia a classe i interconnectades sota un centre d'interès o un projecte elegit pels mateixos infants i joves, però, sobretot, basades en una relació entre companys de grup i els monitors i monitores que fos significativa, que impactàs emocionalment.

Per això, a banda d'escollir el taller, el joc o la cançó més adequats per a l'edat dels infants, que estiguessin contextualitzats i que fossin innovadors o atractius, tanmateix el més important era ser present, gaudir de tot el procés, guanyar la confiança dels infants, conversar, riure i emocionar-nos plegats;

reflexionar sobre el que hagués passat a Inca o sobre temes d'actualitat i, especialment, resoldre els conflictes de grup durant l'activitat, deixant un espai per a l'expressió de sentiments i fent dinàmiques per cohesionar i fer créixer el grup.

L'activitat a s'Estornell es basava en la relació entre les persones (activitats de presentació, dinàmiques de grup, jocs grupals bàsicament no competitius, el respecte per la creació de cada un, la participació de les famílies...), en l'elecció d'activitats pròpies del lleure entorn d'una temàtica que els donàs sentit (expressió plàstica i corporal, jocs, excursions, visites, cançons i danses, colònies i campaments) i en una metodologia i una organització coherents amb els valors que volíem transmetre: l'estima envers les persones i l'entorn, la col·laboració i el treball en grup, la llibertat d'elecció i l'autonomia individual, la coherència entre el que fèiem i el que creïem, la participació social centrada en la dinàmica i en els esdeveniments a la nostra ciutat, entre d'altres.

No sempre sortia redó ni sempre l'encertàvem per a tots, però ens esforçàvem que les persones se sentissin acollides, especials, segures de si mateixes; que cada un aportàs el seu talent i alhora en pogués descobrir d'altres a partir de noves propostes; que se sorprenguessin amb vetllades, contes o petits espectacles, però també que gaudissin del dia a dia, del quotidià a les colònies, dels preparatius i del que quedava per fer en acabar cada activitat; de tenir cura dels espais i dels materials; que les emocions ocupassin un lloc central; que la convivència fos enriquidora i que el sentiment de pertinença a un grup anomenat s'Estornell els animàs a realitzar projectes tan agosarats com la volta amb bicicleta per Menorca; tan agraïts com el reconeixement als oficis més antics d'Inca; tan atrevits com muntar espectacles enmig de la ciutat, tan laboriosos com participar multitudinàriament a les rues; tan divertits com les gimcanes pels carrers d'Inca o les colònies...

Maria Francisca Alorda Vilarrubias

5.2. Reflexió de pares: l'Esplai s'Estornell que vàrem viure

Recordam com si fos ara, i ja han passat més de trenta anys, els inicis de l'Esplai s'Estornell. Les nostres filles hi participaren des del principi fins que foren adolescents. Actualment les dues han superat els quaranta anys.

Tant elles com nosaltres tenim un viu record d'aquells anys. Com a pares col·laboràrem en tot el que poguérem, i sempre ens hem sentit orgullosos d'haver format part del col·lectiu de pares des del començament de l'Esplai.

Ja des d'un principi vàrem poder comprovar que les activitats i la vida d'aquest grup eren quelcom distint dels altres grups que coneixíem (catequesi, primeres comunions, altres de purament esportius o d'esbarjo).

Recordam que els responsables i els monitors tengueren els seus problemes.

Nosaltres en visquérem alguns (recordam com al principi no arribàvem a tenir locals adequats). No tot va ser un camí de roses. Les nostres filles es trobaven bé a l'Esplai i només desitjaven que arribàs el dissabte per poder-hi anar. A més, molt sovint ens contagiaven i il·lusionaven a nosaltres amb els seus projectes: festivals, colònies, acampades, festes de la Rua, Sant Antoni, betlem vivent, etc.

Avui ja són dones plenes d'il·lusió per la vida i responsables en el seu treball: l'una, fisioterapeuta a l'Hospital de Son Llàtzer, i l'altra, directora del centre d'educació infantil de Sant Josep Obrer. En el seu moment varen assumir i interioritzar els eixos fonamentals de la filosofia dels grups d'esplai, eixos que resumiria en aquests trets:

1. Conèixer i estimar la natura

La nostra estimada Mallorca ha estat víctima dels atacs que ha rebut sota l'excusa del progrés i la civilització. La coneixença els originà una vertadera estimació de la nostra terra. Com procuraven no embrutar el camp a les seves sortides. Així es crearen uns hàbits que es manifestaren en les nostres sortides familiars al camp.

Estimant la natura els ha estat fàcil trobar-hi a Déu en ella. La natura ens parla de Déu. Ho va dir molt bé el savi llatí fa molt temps: "Qui pot ser tan insensible que mirant el firmament no senti que hi ha un Déu. La bellesa de l'univers, la terra, el sol, les estrelles..."

Ens parlen d'un ordre i una perfecció en mans del creador. La imatge de Déu que es crearen a la seva infància a través de la natura no se'ls ha oblidat mai al llarg de la seva vida

2. Conèixer i estimar els valors morals, humans i socials

Convivència

Sens dubte és un valor primordial i signe de maduresa humana. Aquells nins i nines van aprendre a conviure, malgrat la diferència d'edat. Aquella convivència ens ensenyà com dur a terme el treball en equip que dona força al grup si resta unit.

Descobrir l'altre

Dins totes les persones hi ha uns valors. Malgrat que no ho sembli, tots tenim coses bones i podem, mitjançant el nostre treball, fer més agradable la vida dels altres i també infondre felicitat. Respecte es té a la persona quan de veres es compta amb l'altre. Saber perdre en el joc i entregar-se a l'equip, sense esperar res a canvi.

Conèixer el bé i el mal

Només així les decisions poden ser encertades.

Fer cas de les coses petites
Valorar les tasques ben fetes i ben complides

La sinceritat

És el dèficit més agreujat a la societat actual. Tothom duu careta, tothom porta dues intencions. Manca la projecció de la infància amb mirada neta i clara. Nets de cor. La infància que així viu i creix farà el dia de demà una societat més justa. Infondrà en els majors un desig de més concòrdia, desterrarà i rebutjarà l'odi, la venjança, la guerra, convençuts que només són fruit de la brutícia, de l'orgull, de la maldat de l'home.

3. Conèixer i estimar les coses nostres (llengua, cultura, història, folklore..)

En aquest aspecte es va fer molt de camí en el grup d'Esplai s'Estornell d'Inca. Des dels inicis fou total la normalització de la nostra llengua (cants, teatre, mostres, escrits...). Es va fomentar en gran mesura el coneixement de la nostra terra (les excursions, visites, actes i altres es preparaven donant molta informació a fi que els infants tenguessin un coneixement previ del que s'havia de fer).

Recordam com un acte de gran senzillesa i sinceritat l'homenatge al pare Miquel Colom, gran impulsor de les nostres lletres i coneixedor profund de l'obra del nostre Ramon Llull.

Així mateix, es dugué a terme l'homenatge a Joan Miró. Es va pintar un mural a una paret a un dels carrers de la nostra ciutat d'Inca. A més de fer justícia al pintor, el qual, malgrat haver nascut a Barcelona, va viure a Mallorca, els infants des d'aquell dia varen saber ja per sempre qui fou aquell personatge.

També un homenatge als oficis antics d'Inca en els persones d'alguns majors. Quin acte més emotiu! Poble que honora els seus majors s'honora a si mateix. Es va reconèixer una tasca llarga, silenciosa, contínua, de molt de sofriment i penúria, servant uns valors que mai no acaben, com el treball, la lluita i l'honradesa, dels quals som hereus. Aquell acte ens produí calfred quan aquells infants besaven els nostres padrins, lliurant-los un petit obsequi.

Recordam que amb motiu de complir-se els 10 anys el GDEM, a l'octubre de 1988, s'organitzaren tot un seguit d'actes a Palma, Inca i Manacor en els quals es va debatre: "La funció educativa de l'escola i a la societat dels 90."

Només hi assistírem a Inca i també hi fórem presents com a ponents a Manacor. En tenim un record viu perquè la reflexió i l'anàlisi fou molt profunda.

Avui, després de tants anys, ens podem sentir orgullosos de les famílies que han format les nostres filles i del que van inculcant als seus fills, els nostres néts. No ho dubteu: la llavor que es va sembrar aquells anys ha brostat i la saba perdura en el seu cor.

Gràcies als que posaren en marxa l'Esplai s'Estornell i als que avui continuen la seva obra.

En nom de tots els pares, moltes gràcies!

Matrimoni Gual-Alomar

5.3. La sort d'haver estat monitor

Parlar de l'Esplai s'Estornell em duu sobretot a parlar d'una història d'amistat. Na Paula, na Marilén, n'Andreu, na Teresa, en Sebastià, na Maria, na Manoli, en Rafel... (impossible anomenar-los tots sense fer cap omisió) són noms que sempre aniran lligats als records entranyables d'una joventut intensa i feliç gràcies, en gran part, a la sort d'haver estat monitor.

Molts de nosaltres arribàrem al món de l'esplai havent participat abans en experiències i activitats que es desenvolupaven a les parròquies, i tots ens sentírem engrescats davant la idea de dedicar una part del nostre temps a l'educació en el lleure dels infants i adolescents d'Inca.

L'experiència de formar-nos com a monitors fou intensa i deixà petjada en molts de nosaltres. Foren moltes les hores compartides aprenent els fonaments teòrics de la que havia de ser la nostra intervenció educadora i també la pràctica de l'ofici de monitor; joc, vetllades, cançons, dinàmiques de grup, danses... Les sessions formatives eren intenses, però els moments de descans i de bauxa també. De tot plegat, en sorgiren vincles duradors i alguns aparellaments (jo en som un bon exemple) que a hores d'ara continuam transitant pel mateix camí.

La formació didàctica finalitzà i, com a resultat, aparegué la primera fornada de monitors del que s'anomenà Grup d'Esplai s'Estornell d'Inca. Les reunions de preparació foren nombroses i intenses; la premsa ens ajudà a difondre el projecte. Foren moltes les famílies que s'interessaren per les nostres propostes. Encara ara, ens sentim agraïts per tanta confiança i col·laboració. També amb alguns grups de pares, es construïren relacions que encara perduren. Particularment entranyables són les trobades casuals que encara tenim amb algun d'aquells pares (alguns ja padrins) i amb els que foren els nostres infants (molts d'ells avui pares). El record que tenen de les activitats que compartírem, les millors anècdotes i, sobretot, l'agraïment que encara avui expressen ens ajuden a prendre consciència del valor que tengué per a tots nosaltres l'experiència que durant un bon grapat d'anys compartírem.

Els monitors esperàvem els dissabtes capvespre amb ganes de tornar-nos a veure i amb el compromís de fer propostes per un lleure de qualitat dels infants i adolescents que anaven a l'Esplai. El temps passava volant. Les nins i els nins partien cansats i satisfets, i els monitors encara ens reuníem per preparar les properes activitats. Quasi sempre seguíem junts una estona més

fent un beure i molt sovint quedàvem per sopar i/o sortíem per fer una copa. Així allargàvem les hores i gaudíem d'un temps que per a tots nosaltres era feliç.

I més enllà de les activitats dels dissabtes, se'n programaven d'altres esperadíssimes per tots, a les quals ens dedicàvem en cos i ànima. Em referesc als campaments d'estiu, a la trobada anual amb tots els clubs d'esplais de Mallorca o a les mostres de la Cançó. Aquestes activitats ens proporcionaven, a més, l'ocasió d'entrar en contacte amb altres monitors d'altres esplais, de conèixer i aprendre d'altres experiències i, per tant, de seguir fent amics i d'enriquir la nostra tasca educadora. D'altra banda, la festa de Carnestoltes mereix també ser anomenada de manera especial, ja que, amb l'ajut i la participació de les famílies i dels infants i joves de l'Esplai, aconseguírem lluir fresses espectaculars i carrosses ben vistoses a la Rua de la ciutat.

Fa uns dies, quan na Mercè em feu l'encàrrec de realitzar aquest escrit, em va emocionar la possibilitat de retrobar-me de front amb una part important de la meua vida. També, però, em va atabalar la responsabilitat que implicava fer un relat real i complet de la meua experiència. Tanmateix, la por de no ser capaç de recuperar tants de records i vivències, de no saber explicar amb fidelitat els esdeveniments més importants i d'haver oblidat la petjada de persones i d'aprenentatges tan significatius... m'ha acompanyat fins al dia d'avui.

Malgrat tot, aquí tens el que em demanares, Mercè. Estic convençut que aquesta experiència forma part de les persones que avui som tots aquells que compartírem aquesta aventura singular. Per agrair-ho, i ja que m'has donat l'oportunitat, acab proposant un retrobament de tots els que vàrem ser monitors i educadors de l'Esplai s'Estornell.

Que els vents ens siguin propicis i que per molts d'anys puguem celebrar la sort d'haver-nos conegut.

Salvador Riera Massanet

5.4. Esplai s'Estornell

No sé exactament quants anys tenia quan vaig començar a anar a l'Esplai. I això és perquè s'Estornell forma part de la meua infantesa i alhora forma part de la meua vida. Cada dissabte, de 16.00 a 19.00 h hi compareixíem; i ho dic en plural perquè no hi anava sola. Hi anava amb els meus tres germans. Nosaltres podem dir que som una família d'esplai.

Record que cada dissabte era una aventura pujar aquelles escales que duïen a les sales de dalt de la rectoria de Santa Maria la Major i no saber què et trobaries. Què farem avui? Quin taller? Quina cançó aprendrem? On anirem d'excursió o d'acampada? Puc dir que aquells dissabtes eren el

millor de la setmana perquè ens trobàvem amb altres nins i nines, i perquè en sortir anàvem amb els pares a fer un variat al Pericàs. Ja us ho dic, records inoblidables!

El que més serv a la memòria és la participació de s'Estornell a la vida inquera, fent els betlems per Nadal i prenent part en el concurs que organitzava l'Ajuntament. Record que cada any ens superàvem fent els betlems més originals. També anant a cantar nadales pels carrers d'Inca. I, com no pot ser d'altra manera, record la nostra participació a la Rua. Encara són ben presents als inquers les disfresses dels al·lots de l'Esplai. No és per dir-ho, però a cada edició érem els més originals i els més nombrosos amb diferència!

Això com us podeu imaginar no era fruit de la improvisació. Era fruit d'una feïnada d'un munt de gent, començant per la direcció, seguint pels monitors i monitores, i afegint-hi les famílies. Tots junts formàvem un gran equip.

Record especialment una Diada de Pares, que era l'excursió familiar que fèiem cada any tots junts. Vàrem anar a Lluc i dinàrem a l'Acolliment, perquè després de dinar els pares i mares varen fer un caramull d'actuacions. Les pintaria ara mateix. Els meus pares ballant "La yenka", el meu estimat conco Andreu fent de Tomeu Penya, la meva padrina jove formant part del cor de na Massiel a Eurovisió...Va ser massa! I com aquest, un feix de recordances fantàstiques. La sort que tenc és que el meu pare tenia una càmera de vídeo, i molts d'aquestes esdeveniments els tenim gravats en cintes.

I com deixar de banda les colònies d'estiu? Allò era el final de curs perfecte. Cada any, una setmana de llibertat, de contacte amb la natura, de convivència amb els altres, de fer gimcanes, de córrer i de jugar... A l'alberg de la Victòria, a Binicanella, al santuari de Lluc, a la Colònia de Sant Pere...Quines estones aquelles! Ens ho passàvem tan bé!

Puc resumir la meva experiència d'esplai com a nina en una sola paraula: FELICITAT. Va ser una de les èpoques més felices de la meva vida. I també hi puc afegir una altra cosa. Que el fet d'haver estat una "nina d'esplai", a mi, m'ha fet millor persona.

GRÀCIES, ESPLAI S'ESTORNELL!

Cati-Àngela Navarro Izquierdo

6. CONCLUSIONS

L'Esplai des dels seus inicis va treballar de valent de cara a la normalització lingüística mitjançant circulars, avisos, programes, teatre, cançons i altres materials que sortiren de l'associació. Així durant el decurs de les colònies d'estiu publicàrem dues revistes amb el nom de *S'Estornell Xafarder*. També s'editaren dues auques; la primera amb motiu dels cinc primers anys, i la

segona per celebrar els 10 anys de l'entitat.

Fou el primer col·lectiu que unificà les colònies d'estiu ajuntant sota el mateix sostre els nins i les nines amb qui havíem treballat i gaudit durant tot el curs. Demostrà, d'aquesta manera, la integració i la convivència d'una manera molt natural.

Els objectius de l'Esplai s'anaren fent visibles any rere any i el caire social quedà palès amb la participació activa de tres generacions conjuntes, nins, padrins i pares, que acudien a cada crida feta pels monitors quan se'ls requeria per formar part de la Rua, gimcanes, partits de bàsquet o futbol, diades de pares o excursions.

Quant al caire religiós, fonamentà bàsicament els valors com a persones essent solidaris, respectuosos i tolerants, incidint especialment en l'amistat i la companyonia, i per descomptat en les conseqüències favorables que se'n deriven.

L'opció pedagògica es manifestà en cada una de les activitats que es realitzaven, preparades totes amb molta cura pels monitors, sempre amb uns objectius concrets i una metodologia activa. A les colònies d'estiu, per exemple, cada any es treballava un tema amb una finalitat comuna que es desenvolupava al llarg dels dies, i s'assolia com a final l'objectiu pensat.

7. AGRAÏMENTS

Seria imperdonable si no afegíssim al final del nostre petit relat el nom de les persones que, en un moment o l'altre dels primers cinc anys, contribuïren a la formació i a l'engrandiment d'aquesta quimera que està a punt de celebrar el seu trenta i escaig aniversari: als sis membres del primer Consell Coordinador: Joana Maria Coll Beltran (mestra), Antònia Llobera Ramis (botiguera), Cati Ferrà Cantera (mestra), Mercè Puig Viñeta (mestressa de casa), Fermín Fernández Guirado (sabater) i Josep Serra Pujo (venedor).

A part dels ja anomenats: Ramon Serra, president del GDEM; l'entranyable franciscà pare Miquel Colom; don Llorenç Sastre, vicari episcopal de la III Zona; i don Joan Llúteras, rector de Santa Maria; es vol agrair també les diferents col·laboracions sempre generoses de mossèn Joan Parets i mossèn Joan Vidal, que en foren els consiliaris; i la de mossèn Sebastià Salom, que proporcionà a l'entitat locals nous.

També a qui llavors era batle, don Antoni Pons, per la petita subvenció que aportà cada any per a les colònies; a don Xim Cortès de La Florida (EPD) i a dona Catalina Vallori, gestors de la sala d'exposicions de l'antiga rectoria de Santa Maria la Major, per lliurar a l'Esplai una aportació que en aquells moments va ser com una alenada vigoritzant per a la seva minsa economia; a en Biel Aguiló de Can Xigarro, pels dos pastissos amb el logotip de s'Estornell

que els va regalar en dos moments molt concrets de celebració; a Joan Cañellas (EPD), per la paella de què gaudiren a Orient el grup de majors acompanyats de pares i monitors; al conseller Tarabini, per una ajuda al grup, rebuda a Palma, davant la Llotja.

Altres agraïments no menys sentits són per als germans de La Salle Ricard Mateo, Joan Duran, Josep Lluís Miró i Toni Carbonell; per a les “cuineres” de les colònies: Antònia Alomar, Emilia Sarrión, Lina Rosselló, Maria Morro, Joana Morro, Magdalena Chicote, Margalida Duran (EPD), amb participacions puntuals d'Antònia Amengual i Maria Llompart (EPD).

I a una teranga de persones que en un moment o l'altre oferiren els seus serveis a l'Esplai: Toni Plandolit, il·luminador del mural de Joan Miró la nit de l'estrena; Pep Mayans (EPD) i sor Margalida Torelló, directors de les dues pintades a diferents parets de la ciutat; Isabel Soler (EPD), que cedí a l'Esplai un dels seus quadres per a una subhasta; sor Francisca Vaquer, disponible col·laboradora de tot allò que se li demanàs; Sr. Morell de Can Ripoll, de qui van rebre permís per plasmar a una de les parets del carrer del Bisbe Llompart dos fragments de l'obra de Joan Miró l'any mateix del seu decés; Miquel Monroig, consiliari suplent en moments determinats; i Pep Morro, encarregat de posar so a qualsevol esdeveniment lúdic del grup.

A Maria Francisca Alorda, animadora puntual d'acompanyament amb la seva guitarra; a Toni Rovira, pintor reconegut arreu de Mallorca per la perfecció de les seves pintures, que feu l'intercanvi d'un betlem realitzat pel grup dels més grans per una de les seves obres.

A Guillem Coll Morro, l'articulista, que dugué a terme una autèntica tasca divulgadora als mitjans de comunicació en què escrivia i col·laborava en aquells moments: el diari *Última Hora* del Grup Serra i el setmanari inquer *Dijous*; a Amparo Moreno, cap del taller de costura de les mares de l'Esplai que preparaven les disfresses de la Rua, que obtenien primers premis cada vegada que s'hi presentaren.

A les botigues de Can Rovira i la Llibreria Beltran, que els facilitaren diferent material pedagògic; als col·legis de La Salle i de Sant Vicenç de Paul, per cedir a l'Esplai les seves aules magnes. Agraïments també al santuari de Lluc, a les instal·lacions de GESA i l'alberg de la Victòria d'Alcúdia.